

Saarde Sõnumid

Nr 8 (279) 22. september 2026

Toredat uut kooliaastat!

Uue kooliaasta algus on alati eriline – koolimajad täituvad taas laste elevuse, õpetajate heade soovide ja uute teadmiste ootusega. Kõige tähtsam on see päev neile, kes alustavad oma kooliteed esimest korda.

Sel õppeaastal alustas Saarde valla üldhariduskoolides 1. klassis kokku 48 õpilast. Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 1. klassi astus 29 last ning Surju Kooli 19 last, kellest viis õpivad väikeklassis.

Soovime kõigile esi-

messe klassi astujatele julgust, uudishimu ja palju avastamisrõõmu! Olgu koolitee täis häid sõpru, toetavaid õpetajaid, põnevaid teadmisi ja rõõmu oma edusammudest.

Saarde Vallavalitsus ja Saarde Vallavolikogu

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

FOTOD: PILDIKOMPANII OÜ

1.a klass, klassijuhataja Merlin Tallo. Melissa Berg, Mattias Juhkamsoo, Kristjan Juht, Sigrd Kanarbik, Voldemar Kukk, Kevin Leemann, Elke Lensment, Remi Lensment, Iiris Manilets, Joanna-Florentina Nenciu, Hanna Randmaa, Jan Reiser, Lucas Seimoja, Birgit Sepp, Liisa Tiitsaar, Johanna Õun.

1.b klass, klassijuhataja Mai Seller. Daisi Hussar, Sofiia Boldar, Lisell Juht, Jacob Jõepera, Mirt Kaljur, Aiki Lensment, Gustav Mäe, Mihkel Nuut, Rakeela Pikk, Carl-Sebastian Saagim, Kristjan Suur, Joosep Štutšnikov, Melani Tolk.

Saarde valla hariduselu arvudes

16. septembri EHIS-e andmetel õpib Saarde valla üldhariduskoolides kokku 419 õpilast. Neist 311 õpib Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis ja 108 Surju Koolis.

Valla lasteaedades käib kokku 142 last: Kilingi-Nõmme lasteaia Kröll 107 ning Surju Kooli lasteaia osas 35 last.

Iga laps ja noor on meie valla tulevik. Täname õpetajaid, tugispetsialiste, koolide ja lasteaedade töötajaid ning lapsevanemaid, kes laste õppimist, arengut ja kasvamist iga päev toetavad. **Soovime kogu Saarde valla haridusperele rõõmsat, tegusat ja edukat kooliaastat!**

Surju Kool

1. kl. Õpetaja Ave Kartau, Marthen Merimaa, Deron Mölder, Mairold Mölder, Gerit Agathe Afanasjev, Kenneth Põri, Tanel Kulp, Dalila Luana Ferreira Martins, Brenet Piile, Hendry Saamelsaar, Aaron Orasmäe, Ranet Kuusk, Uku Vihmann, Rosanna Pärn, Karel Vabrit.

1. kl. Õpetaja Gerli Afanasjev, Eia Lota Tori, Karl-Marten Vessik, Marko Haud, Kermo Pastjan. Pildilt puudub Kertin Oksaar.

FOTOD: VALTER TOMINGA

Muusikakooli uued õpilased

Kilingi-Nõmme Muusikakoolis õpib sel õppeaastal kokku 56 õpilast. Muusikakooli 1. klassis alustas oma muusikuteed 13 õpilast ning eelõppes 7 last.

Soovime noortele muusikahuvilistele püsivust, loomingulisust ja rõõmu pillimängust. Iga uus oskus sünnib harjutades, kuid kõige tähtsam on säilitada huvi ja armastus muusika vastu.

Eelõppes alustab seitse last: Daisi Hussar, Karl Gustav Kuusik, Ralf Kütt, Jan Reiser, Mark Romanov, Liisa Tiitsaar, Johanna Õun.

1. klassis alustab 13 õpilast: Rebekka Berg, Lenna Juust, Lenna Laanjõe, Mattias Leivits, Ida Meibaum, Robinson Metsa, Kristiin Piibleht, Tom Reiser, Alisa Romanova, Marcus-Hendrik Siidar, Agathe-Mia Talts, Liisa Talts, Jakob Õun.

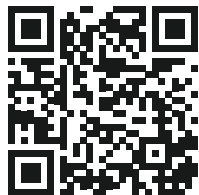
Saarde Vallavolikogu istungil

27.08.2026 toimus Saarde Vallavolikogu istung Kilingi-Nõmme Klubis. Istungil osales 14 volikogu liiget. Istungi päevakorras oli 9 päevakorrapunkti.

1. Anti määrus „Maamaksu-määrade, maamaksu tõusu piirmäära ja kodualuse maa maksusoodustuse kehtestamine 2027. aastaks“.
2. Võeti vastu otsus „Vallavalitsuse (ametiasutuse) struktuuri ja teenistuskohdade koosseisu kinnitamine“.
3. Võeti vastu otsus „Sõiduauto kasutusele võtmiseks nõusoleku andmine“.
4. Võeti vastu otsus „Hoonestus-õiguse seadmine“.
5. Otsuse „Saarde Vallavolikogu 20. novembri 2019. a otsuse nr 47 „Sihtasutus Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus põhikiri“ muutmise“ eelnõu. Vallavanem võttis eelnõu istungil tagasi.
6. Anti määrus „Saarde valla arengukava ja eelarvestraategia koostamise, menetlemise, vastuvõtmise ja muutmise kord“.
7. Abivallavanem vastas volikogu liikme järelepärimisele.

8. Vallavanem vastas volikogu liikme järelepärimisele.
9. Informatsioon.
 - Vallavalitsus on arutanud Saarde vallamaja ja Kilingi-Nõmme gümnaasiumi kütelahendusi. Oodatakse täpsemat infot kerge kütte-õli hinna kohta. Võimalusena kaalutakse 15-aastase kütteostu lepingu/hanke korraldamist, mille aluseks võiks olla fikseeritud MWh hind.

Istungi ülekanne on järelelevaldav aadressil: <https://www.youtube.com/live/L2a9cR4a1YE>.

Kõigi Saarde Vallavolikogu otsuste, määruste ja protokollidega on võimalik tutvuda Saarde valla dokumendiregistris, mille leiate veebilehelt www.saarde.ee. Vallavolikogu määrused avaldatakse ka elektroonses Riigi Teatajas www.riigiteataja.ee.

Saarde Vallavalitsuse istungitel

18. augustil toimunud istungil

1. Anti nõusolek iseseisva kasutusvõimaluseta maast maareformi käigus piirnevale kinnisasjale juurdelõike tegemiseks vastavalt maakorralduskavale.
2. Otsustati eraldada reservfondist raha MTÜ Ristiküla Külaseltsile projektide omaosaluse katmiseks.
3. Otsustati reservfondist raha mitteeraldamine Lähkma-Saunametsa külaselts MTÜ-le kuni asjaolude selgumiseni. Otsustati kokku leppida külastus Lähkma külamajja ning seejärel suunata eelnõud uuesti istungile.
4. Anti sotsiaalvaldkonna korraldus lisatoetuse maksmiseks.
5. Anti kolm korraldust üürilepingute pikendamiseks.
6. Kinnitati ostumenetluse „Saarde valla sotsiaalmajja ehitusprojekti ekspertiis“ tulemused. Edukaks pakkujaks tunnistati Projektibüroo OÜ.
7. Otsustati edastada volikogule määruse eelnõu „Saarde valla arengukava ja eelarvestraategia koostamise, menetlemise, vastuvõtmise ja muutmise kord“.

8. Otsustati edastada volikogule otsuste eelnõud:
 - „Hoonestusõiguse seadmine“;
 - „Saarde Vallavolikogu 20. novembri 2019. a otsuse nr 47 „Sihtasutus Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus põhikiri“ muutmise“;
 - „Saarde Vallavalitsuse (ametiasutuse) struktuuri kinnitamine“.

25. augustil toimunud istungil

1. Otsustati eraldada reservfondist raha Lähkma-Saunametsa külaselts MTÜ-le projektide omaosaluse katmiseks.
2. Otsustati eraldada reservfondist raha Surju rahvamajale, Surju laste suve lõpupeo korraldamiseks.
3. Anti heakskiit kolmele hajasustuse programmist eraldatud toetuse kasutamise aruandele.
4. Informatsiooniks andis vallavanem ülevaate volikogu eelnõudes kavandatavatest muudatustest.

3. septembril toimunud istungil

1. Kinnitati 2026. a septemb-

rikuu juubelitoetuste väljamaksmine.

2. MTÜ-le Lions Klubi Kilingi-Nõmme anti luba avaliku ürituse Vanavanemate päev korraldamiseks 13. septembril 2026 kell 09.00–14.00 Kilingi-Nõmme klubis.
3. Tutvuti esitatud Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi kodukorra materjalidega.
4. Otsustati neli õppetase vähendamist.
5. Anti kasutusluba üksiklamu kasutusele võtmiseks.
6. Anti üks sotsiaalvaldkonna korraldus koduteenuse osutamiseks ja üks väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse hoolduskulude piirmäära maksmiseks.
7. Informatsiooniks andis vallavanem ülevaate
 - Kurgoja teele sundvalduse seadmisest;
 - Lumetõrje hankest.

Vallavalitsuse istungite protokollidega ja juurdepääsupiiranguteta korraldustega on võimalik tutvuda Saarde valla avalikus dokumendiregistris, mille leiate veebilehelt www.saarde.ee.

Lustipidu „Meil on lusti veel“ tõi Surju kokku Pärnumaa väarikad tantsijad

LIIS JUUST

27. juunil toimus Surju kooli staadionil Pärnumaa väarikate rahvatantsurühmade Lustipidu „Meil on lusti veel“, mis tõi Surju kokku ligi 200 rahvatantsijat erinevatest Pärnumaa paikadest. Surju Rahvamajale oli tegemist esimese nii suure maakondliku sündmuse korraldamisega ning võib öelda, et pidu läks suurepäraselt korda.

Päev algas tantsurühmade proovidega. Hommikupoolikul jõudis tantsijatele veidi ka vihma jaguda, kuid see ei rikkunud peo meeleolu. Kella kolmeks, kui algas pidu, oli ilm täielikult muutunud – käes oli tõeline kuum ja päikeseline suvepäev, mis pakkus nii tantsijatele kui ka pealtvaatajatele mõnusat suvist peo meeleolu.

Pidupäev algas piduliku rongkäiguga, kus kõik osalevad rühmad said oma sümbolika ja tunnustega staadionile sisse marssida. Seejärel võis laval näha 21 rahvatantsu, mis olid jaotatud kahte tantsuplokki. Tantsijatele pakkus vahelpeal muusikalist vaheldust Lähkma pillimeeste ansambel ning peopäeva juhtis mõnusa huumori ja hea energiaga Ado Kirsi.

Lustipeo tantsulise programmi ja rühmade

juhendamise eest vastutas Surju naisrühma juhendaja Aime Vill. Peo ülejäänud korraldusliku poole, projektide kirjutamise, rahastuse taotlemise ning kogu vajaliku ettevalmistuse ja taustatöö eest vastutas Surju Rahvamaja kultuurikorraldaja ja noorte juhendaja Liis Juust.

Pealtvaatajaid kogunes staadionile hulgani ning nende tagasiside oli väga soe. Publik jagas ülevaid emotsioone ja nautis nii tantsu, muusikat kui lihtsalt koosolemise rõõmu.

Lustipäeva õnnestumisele aitasid kaasa mitmed toetajad ja inimesed. Peo toetajateks olid Pärnumaa Omavalitsuste Liit ja Eesti Kultuurkapital. Peopaiga dekoratsioonide ja kujunduse eest hoolitses Argo Juske oma abilise, kelle töö muutis staadioni pidulikuks ja hubaseks peopaigaks. Samuti jäädvustas

toreda päeva fotodele fotograaf Karmen Kärge.

Kõiki osalenud tantsurühmi ja nende juhendajaid tänati peo lõpus väikese Lustipeo logoga meenega. Oli rõõm näha, kui palju on Pärnumaal aktiivseid ja

tegusaid väarikate rahvatantsurühmi ning kui oluline on neile võimalus tulla kokku, tantsida ja ühiselt aega veeta. Peo lõpus anti Lustipeo korraldamise järg üle Läänerranna vallale.

Suur tänu kõigile tant-

sijatele, juhendajatele, toetajatele, abistele ja publikule, kes aitasid muuta Lustipeo „Meil on lusti veel“ selliseks tore-daks ja meeldejäävaks päevaks!

Surju Rahvamaja jaoks oli see eriline sündmus ja suur rõõm oli näha, et tehtud töö kandis vilja. Lust oli tõepoolest veel olemas – ja kohe väga palju!

Fotod: Karmen Kärge

Kogudus elab inimestes – üks kevad ja suvi Saarde koguduses

Saarde koguduse möödunud kevadesse ja suvesse mahtus jumalateenistusi, kontserte, kohtumisi, väljasõite, laste- ja noortetööd, talguid, toidu jagamist ja kiriku restaureerimist. Kuid sündmustest olulisemad on inimesed nende taga – need, kes tulid, aitasid, korraldasid, laulsid ja mängisid, palvetasid, jagasid oma aega või lihtsalt olid kohal. **Just nendest kohtumistest sünnib osadus ja tugevnevad kogukondlikud sidemed.**

Kevad tõi Saarde kirikusse rohkelt muusikat ja kohtumisi. 24. aprillil oli käärkambris külas Soome misjonär Oiva Hujanen, kes jagas kogemusi Soome tervendusliikumisest. 26. aprillil kõlas Saarde Kultuuri-Tuuri kontsert, kus esinesid Surju naiskoor Kirekeel, ansamblid Patlane ja Nõmmela, Tihemetsa väikekandleansambel, Kilingi-Nõmme Muusikakooli akordioniorkester ning muusikakooli ansamblid. 27. mail jätkus muusikaline kevad Kilingi-Nõmme Muusikakooli kontserdiga.

17. mail ordineeriti Saarde kirikus diakoniks **Egert Nikolajevski**, kelle teenimiskohaks sai Saarde kogudus. Psühholoogi ameti kõrvalt aitab ta kord kuus teenida Saarde inimesi.

Pärnu Lahe Partnerluskogu meetme 5 projekti raames külastasime 25. mail Vändra ja 16. augustil Vastseliina kogukonda ning tutvusime ka Taagepera, Tõrva, Sangaste ja Urvas-te paikade ning inimestega. Need sõidud andsid võimaluse õppida teiste kogemustest ja tuua koju uusi mõtteid. Aitäh kõigile, kes meid vastu võtsid ja sõitude õnnestumisele kaasa aitasid.

Suve alguses alustasime jumalateenistuste pidamist Lähkma külamajas, sest kogudus ei pea üksnes ootama, et inimene tuleks kiriku juurde – kirik saab ise minna sinna, kus inimesed on. Juuni lõpus täitsid Saarde kirik ja kiriku-aed kolmeks päevaks laste, noorte ja täiskasvanutega. Toimused õpitoad, talgud, laste- ja perepäev ning noortetöö, kõlas muusika ja Jumala sõna ning oli aega palveks. Külas olid kaks Soome luterliku kiriku preestrit koos osadusgrupiga. Üheskoos tegutsemine näitas taas, et **kogudus on inimesed ja nendevaheline osadus.**

Suvel külastas meie kirikut Ilumäe koguduse rahvas koos oma õpetajaga. Kohtumisel jagati kogemusi ning rõõmustati üheskoos osadusest. Samuti külastas

meie kirikut Pärnu kristlike noorte grupp. Noortele tutvustati Saarde kirikut ja koguduse elu ning räägiti sellest, kuidas toimub meie koguduses laste- ja noortetöö ning milliseid võimalusi pakub kogudus noortele kaasa löömiseks. Ühises vestlusringis jagati mõtteid usust, kristlaseks olemisest ja sellest, milline koht võiks kirikul olla noore inimese elus. Kohtumine andis võimaluse üksteist tunda, õppida ning kogeda, et kristlik osadus ühendab eri paikadest ja erineva taustaga noori.

Suve lõpul saabus meile külla bussitais rahvast Mustjala, Käina ja Kihelkonna kogudustest koos õpetajaga. Sellelgi kokusaamisel jagati kogemusi, oldi osaduses ning osaleti üheskoos jumalateenistusel. Sellised kohtumised tulevad meelde, et koguduse osadus ulatub palju kaugemale oma kiriku ja kodupai-ga piiridest ning eri paikade kristlaste ühised koosviibimised annavad võimaluse üksteist julgustada, üksteist õppida ja kogeda ühist usku.

1941. aasta Suvesõja sündmuste meenutamiseks toimus 4. juulil Jaan Söödi ja Andre Maakeri mälestuskontsert „On näputäis püssirohtu“ ning 5. juulil mälestusjumalateenistus. Septembris alustasime taas reedest osadusõhtutega kell 18.30 Saarde kirikus, kus vaatleme elu- ja usuküsimusi Piibli valguses. Oodatud on kõik, kes soovivad otsida vastuseid või lihtsalt teistega koos olla.

Oluliseks osaks meie igapäevast tegevusest on saanud toidu jagamine. Aprillis alustasime koostöös Kilingi-Nõmme Majandusühistuga igapäevast toiduabi jagamist inimestele ja peredele, kellele täiendav toiduabi on praeguses eluolukor-

ras vajalikuks toeks. Mõte on lihtne: toid, mida saab jagada, võiks jõuda sinna, kus seda kõige rohkem vajatakse.

Me ei taha seejuures jagada inimesi „abistajateks“ ja „abivajajateks“. Elus võib igaühel tulla ette aegu, mil vajame teiste tuge ning aegu, mil saame ise rohkem anda. Majanduslikult keerulisem aeg ei vähenda kellegi väärtust ega väärikust ning abi vastuvõtmist ei pea häbenema. Kogukonna tugevus seisnebki selles, et oskame üksteist märgata ja vajadusel toetada.

Kui sinul või sinu perel on praegu toiduabi vaja, võid julgelt ühendust võtta Saarde koguduse õpetaja Arvet Ollinoga telefonil 527 1563.

Südamlik tänu kogu Kilingi-Nõmme Majandusühistu Coopi perele – juhtidele, kaupluste töötajatele ja kõigile, kelle igapäevane hoolimine ja koostöö võimaldavad toidul jõuda nendeni, kelle kodus seda vajatakse. Teie panus aitab märgata ja hoida oma kogukonna inimesi.

Hoiame kirikut, et kirik saaks hoida inimesi
Igapäevase töö kõrval hoolitseme Saarde kiriku, kui meie ühise pärandi eest. Lõpusirgel on käärkamb-

ri avataidete ja torniluukide restaureerimistööd, mis saavad teoks Pärnu Lahe Partnerluskogu LEADER-programmi, Saarde valla ja Saarde koguduse toel. Kautid ajaloolised avataited saavad uue elu **Piit ja Pross OÜ oskuslike meistrite käe all.**

Me hoiame kirikut selleks, et kirik saaks hoida inimesi. Nende seinte vahel peetakse jumalateenistusi, palvetatakse, kõlab muusika ning kohtuvad eri põlvkonnad. Iga restaureeritud aken, uks ja luuk aitab hoida elavana paika, kus ka tulevased põlvkonnad saavad kohtuda, leida tuge ja kogeda, et Looja ei ole meid hüljanud. Südamlik tänu Piit ja Pross OÜ meistritele, Pärnu Lahe Partnerluskogule, Saarde vallale ning kõigile, kelle toel seda pärandit hoida saame.

Kõige suurem tänu kuulub inimestele

Kõige selle keskmes on inimesed. Aitäh vabatahtlikele ja töötajatele, muusikutele, külastele, koostööpartneritele ja toetajatele. Aitäh neile, kes korraldasid, kaevatsid kaablikraave, tegid talgutööd, jagasid toitu, transportisid inimesi, katisid laudu, koristasid, avasid kirikuksi või olid õigel hetkel teise inimese kõrval. Eriline tänu neile, kelle

tööd sageli ei märgata – paljud kõige olulisemad asjad sünnivad vaikselt. Aitäh ka kõigile, kes tulid ja osalesid, sest ka kohalolek on panus.

Kõige selle keskel oleme kogenud lihtsat tõe: **me vajame üksteist.** Mõnikord anname, mõnikord võtame vastu; mõnikord julgustame teist ja mõnikord vajame ise tuge. Kogukonna olemus ongi selles, et me ei jäta üksteist üksi.

Südamlik tänu kõigile, kes on olnud osa Saarde koguduse elust. Teie kohalolek, töö, hoolimine ja toetus aitavad hoida seda, mis on oluline, ning annavad jõudu üheskoos edasi minna.

Rahusoovidega
Saarde koguduse õpetaja
Arvet Ollino

SAARDE KIRIK

LEERIKURSUS

algab Saarde kirikus pühapäeval, 8. novembril kell 11.00

milles teeme tutvust Piibli, kristluse põhitõdede ning inimese ja Jumala vahelise suhte toimimise põhimõtetega. Samuti piilume Jumala saladuste varakambris.

Tule!

Margit Nõmtak – naiskodukaitsja põlvest põlve

URMAS AAVA

Palun tutvustage ennast Saarde Sõnumite lugejatele. Milline on Teie seos Saarde valla ja siinse kogukonnaga?

Olen Margit Nõmtak, sündinud, kasvanud ja koolis käinud Kilingi-Nõmmes. Mõnda aega võõrsil elamise ja töötamise järel olen nüüd 10 aastat juba tagasi sünnilinnas. NKK Pärnumaa ringkonna Saarde jaoskonna tegevliige olen aastast 2015.

Olete kolmandat põlve naiskodukaitsja. Kes Teie perekonnast kuulusid Naiskodukaitsesse ja milliseid lugusid on neist edasi antud?

Vanavanaema Pauline Tomberg ja vanaema Agnes Rummel olid 1927. a loodud NKK Pärnumaa ringkonna Saarde jsk. asutajad ja tegusad kuni organisatsiooni lõpu-aastateni. Vanaema oli ka Pärnumaa ringkonna esinaine abi ja kultuuriosakonna vanem. Ema ja tädi kuulusid kodutütarde ridadesse.

Kas Teie perekonnas on säilinud Naiskodukaitsesega seotud fotosid, dokumente või esemeid, millel on Teie eriline tähendus?

Meie peres on Naiskodukaitsesega seotud fotosid ja dokumente. Vanaemale omistatud Kotkaristi kuldristi tunnistus on väga erilise tähendusega. Kahjuks läks kuldrist ise ajaloo keerdkäikudes kaduma. Ja naiskodukaitses ilusad helesinised kleidid põletasid punaväelased siia saabudes lihtsalt ära.

Kuidas on perekondlik pärand mõjutanud Teie enda väärtushinnanguid ja otsust Naiskodukaitsesga liituda?

See ongi vist geenidega päritud ja peale Naiskodukaitses taasloomist oli kogu aeg kuklas teadmine, et nüüd on minu kord. Liitumisega läks siiski veel päris kaua aega, aga lõppude lõpuks see sai tehtud.

Olete üks Saarde jaoskonna taasasutajaliikmetest. Kuidas jaoskonna taasasutamise mõte tekkis ja milline oli selle algusaeg?

NKK Pärnumaa ringkonna juhtidel oli plaan taasasutada jaoskondi kuna tegevus jäi suhteliselt Pärnu keskseks. Nii saigi Saarde jaoskond ametlikult taasasutatud mais 2015. aastal. Kokku said entusiastlikud naised ning kohustuslikud baasväljaõpped läbisime lubatud 2 aasta asemel juba 8-9 kuuga.

Kuidas on Saarde jaoskond taasasutamisest tänaseni muutunud?

On olnud lahkujaid ja uusi tulijaid. Jaoskonna liikmeid on olnud ja on praegugi ringkonda juhtimas. Järelkasv kodutütarde ja noorte kotkaste näol on olemas. Nüüd oleme juba oma traditsioonidega jaoskond.

Millal ja miks tekkis Teil sügavam huvi Naiskodukaitses ajaloo ning endiste liikmete elulugude uurimise vastu?

Ei oskagi täpset aega määratleda, aga kuidagi see huvi on tulnud ja jää-

Margit Nõmtak koos minister Liisa-Ly Pakostaga.

nud. Pildimaterjale vaadates näed tuttavaid nägusid, meenutad ema ja tädi räägitud lugusid. Õnneks oli tollal Kilingi-Nõmmes väga head fotograafid ja fotod on kvaliteetsed. Praegune netiajastu pakub ka rohkelt võimalusi uurimiseks.

Kuidas Te ajaloolisi andmeid ja inimeste elulugusid otsite ning saadud teabe õigsust kontrollite?

Otseselt pole elulugusid otsinud. Usaldan fotodele kirjutatud, näiteks kuupäevi ja nimesid. Palju pildimaterjali on arhiivides digitaliseeritud, saan sealt vajadusel kontrollida. Digar, Saaga ja Vau on samuti abiks.

Milline leitud elulugu või ajalooline avastus on Teid kõige rohkem puudutanud?

Küüditamisest õnnestus ikka palju del naistel ja lastel pääseda, aga mees- tel kahjuks mitte.

Kas mõni Saarde piirkonna naiskodukaitsja on Teie uurimistöö tulemusena justkui unustusest tagasi toodud?

Kui saaksin kõigile nägudele nimed juurde oleks see juba midagi. Sealt saab edasi uurida.

Kuidas leitakse üles lahkunud naiskodukaitsjate matmispaigad ning mida tunnete nende haudu külastades?

Olen otsinud ja leidnud Genist ning Haudist. Haudu külastades mõlen alati nende perede lugudele kellest rohkem tean või keda päriselt tundsin.

Miks on oluline anda nende naiste lood edasi Naiskodukaitses nooremale liikmetele?

Elu ei ole ainult nüüd ja praegu. Tegelikult oli tollal seltsielu ja kooskäimine palju tihedam. Jaoskonnas tehti sporti, võimeldi, mängiti võrkpalli, tantsiti rahvatantsu, lauldi ja tegeleti heategevusega.

Kas Saarde valla inimeste kodudes võib veel leiduda fotosid, kirju, liikmepileteid või muid materjale, millest ajaloo uurijad praegu midagi ei tea?

Arvan küll, et neid võiks olla. Omal ajal olid jaoskonnad veel Jäärjas, Kikeperas, Surjus ja Talil. Seega teen siinkohal üleskutse. Kui teate, mäletate või leiate midagi naiskodukaitsesega seonduvat, siis ma oleksin väga tänulik info eest.

Lisaks ajaloo talletamisele osalete toitlustus- ja evakuaatsioonirühma tegevuses. Mida need ülesanded Teile annavad?

Olen läbinud välikoka kursuse ja saan hakkama ka suure rahvahulga toitlustamisega. Evakuatsioonirühma tegevus on kriisiolukorras vägagi vajalik. Need ülesanded toovad vaheldust, sest ega ma ju ainult ajalooa tegele.

Kuidas saite teada Vabaduse Tamme- pärja aumärgi saamisest ja mida see tunnustus Teile tähendab?

Sain kutse ning läksin kohale. See on väga väärikas autasu ja annab tegutsemiseks jälle uut energiat.

Millist Naiskodukaitses või Saarde jaoskonna ajaloo osa soovite veel kindlasti uurida ja talletada?

Selles uurimises pole midagi lõplikku, et nüüd ongi kõik ja valmis. Arvan, et alati leidub midagi uut ja huvitavat.

Mida tähendab Teile Eesti vabadus ning millise sõnumi soovite anda Saarde valla noortele?

Vabadus ei ole iseenesest mõistetav, vaid habras väärtus, mille hoidmise ja kaitsmise eest peame seisma iga päev. Noored, hoidke ja armastage oma kodu ja kodumaad! Teie olete järgmine põlvkond, kes siin otsustab ja elu edasi viib.

Ivi Korju – ajal

URMAS AAVA

Palun tutvustage ennast Saarde Sõnumite lugejatele. Milline on teie seos Saarde valla ja siinse kogukonnaga?

Olen õigupoolest sisserännanu, elan Kilingi-Nõmmes alles seitsmendat aastat. Siia sattusin elama juhuslikult, kui otsisin Pärnumaale taskukohast elamist. Kogukonnaga olen seotud eelkõige Naiskodukaitses kaudu. Töökoht on aga hoopis Uulus.

Millal ja miks otsustasite Naiskodukaitsesga liituda?

Naiskodukaitsesga liitusin juba aastal 2015, elas siin siis veel Võrumaal. See on olnud pikk protsess. Olin enne seda aastaid Kodutütarde organisatsiooni toetajaliige, toonane abikaasa oli Kaitseliidu liige. Seega isamaalised ja riigikaitselised väärtused ümbritsesid mind juba pikka aega. Mingil hetkel pärast pronksiööd ja Krimmi annekteerimist jõudsin järeldusele, et tahan ise kuidagi riigikaitsesse panustada. Ka siis läks veel tublisti aega, enne kui avaldus sai esitatud.

Mida tähendab Teile kuulumine just Saarde jaoskonda?

Kui Pärnumaale kolisin ja Naiskodukaitses ringkonda vahetasin, oli ka Saarde jaoskonda sattumine suuresti juhus teene – see oli lihtsalt n-ö „minu piirkond”. Täna olen muidugi leidnud siit endale tähenduslikud ja sügavad sõprussuhted, olen õppinud tundma meie jaoskonna tegusaid naisi ning tutvunud põgusalt ka piirkonna ajalooa. Saarde jaoskonnal on tugevad juured ja järjepidevad traditsioonid, mille üle on eriti kohalikel põhjust uhkust tunda. Minul on lihtsalt see au olla kohalike naiste kaasteeline.

Milline oli Teie esimene eriti meelde jääv ülesanne või ettevõtmine Naiskodukaitses?

Organisatsiooniga liitudes ootavad naisi ees mitu baasväljaõpet, mida kõiki võib ka kohe meelde jäävaks nimetada. Mina tootsin praegu välja kaks sündmust.

Sõdurioskuste baasväljaõpe tähendas minu jaoks üsna spartalikku nädalavahetust metsas, ööpäevaringset välitingimustes viibimist ja jao- telgis magamist, lisaks tutvusime automaatrelvaga AK4. See kõik oli minu jaoks midagi väga enneolematut ja nõudis omajagu eneseületust ja julgust. Õppe lõppedes tundsin end muidugi võiduka kangelasena.

Teise suursündmusena meenub hetkel minu esimene suurõppus SIIL, mis toimus 2018. aastal ja millest ma võtsin osa kui evakuatsioonirühma liige. Evak-rühmi alles hakati sel ajal looma ning minu jaoks oli palju uut infot, kogu süsteem tuli ringkondades ju alles luua ja üles ehitada. Osalesin õppusel Võrumaal ning meie harjutasime siis Navi külas evakuatsioonikoha ülesseadmist ja toimimist. Hiljem olen sarnastel õppustel osalenud ka Pärnumaal, aga Navi oli minu jaoks esimene omataoline ning arusaadavalt seetõttu ka kõige meelde jäävam.

Kuidas tekkis Teil huvi Naiskodukaitses ajaloo uurimise vastu?

Huvi ajaloo vastu üldisemalt on mul olnud elu- aeg. Koolis oli ajalugu üks lemmikõppeaineid. Võrumaal elades avaldas mulle muljet, kui sügavad olid sealsed kogukonna juured. Õppisin lugu pidama tervete suguvõsade järjepidevusest, millega anti põlvest põlve edasi teadmisi, kombeid, tavasid, mälestusi ja lugusid. Ühel hetkel hakkas mind huvitama mu oma perekonna lugu. Emaga koos oleme nautinud artikleid, saateid, filme ja raamatuid, mis räägivad Eesti I vabariigi ajast, eriti just 30. aastatest. Ja sellesse aega jäävad ju ka Naiskodukaitses kui organisatsiooni rajamise ja arenemise, miks mitte ka õitseaastad. Nii on Naiskodukaitses ajalooost huvitumine kõige eelneva loogiline järg.

Miks pidasite vajalikuks algatada Pärnumaa ringkonna ajalootoimkond ja kuidas see töö käib?

Tegelikult on meie ringkonnas juba päris „suu-

oo talletamine on minu kohus

Ivi Korju.

red kingad” ees, mida täita. Meie ringkonna raudvara ja tänane auliige Maie Pitsal (Vana-Pärnu jaoskond) on koos oma tütreaga ära teinud selle kõige suurema töö ja väga mahuka osa vabariigi-aegsest ringkonna ajaloost juba kokku kogunud. Ajaloohuvilisi naisi on meil aga teisigi. Ent seni on ajaloo kogumine ja talletamine olnud ikka öhinapõhine, juhuslik ja indiviidikeskne.

Koordineerituma tegevusega ajalootoimkonna loomise vajaduse tingis aga suurem projekt, mille sisend tuli „ülevalt poolt”. Nimelt on Naiskodukaitsele ka üleeestiline ajalookomisjon, mis hoolitseb ja vastutab vabariigi tasandil meie organisatsiooni pärandi kogumise, süstematiseerimise ja talletamise eest. Ajalookomisjon algatas juba 2021. aastal projekti, mille tulemusel peaks Naiskodukaitse 100. aastapäevaks valmima uus ülevaateos. Igale ringkonnale anti ülesandeks oma osaga panustada. See sisend motiveeris mind naisi kokku kutsuma, et teadlikumalt ja koordineeritumalt ühise eesmärgi nimel pingutada. Pärnumaa ringkonna ajalootoimkonna esimene kokkusaamine toimus 23. novembril 2023 ja sellest ajast oleme vahelduva eduga koos käinud.

Miks kujunes Teie uurimistöö keskseks teemaks just Naiskodukaitse taastamise periood?

Ma pean täpsustama, et ega ma praegu väga süstemaatiliselt mingit konkreetset „uurimistööd” ei tee, olen pigem olemasoleva materjali koguja ja sorteerija olnud. Aga minu tähelepanu fookuses on tõesti pigem taasiseseisvumise järgne ajastu. Seda kahel põhjusel. Üks põhjus on see sama Naiskodukaitse 100. aastapäeva kogumiktoos, kus praeguse visiooni järgi on rõhk pigem organisatsiooni taastamisel ja n-ö uuemal ajalool. Teiseks – nagu öeldud – suur osa teadaolevast vabariigiaegsest ringkonna aja-

loost on meie auliikme Maie Pitsali ja mõnede teiste liikmete poolt juba kogutud ja talletatud.

Kui hästi on Naiskodukaitse taastamine Pärnumaal ja Saarde piirkonnas dokumenteeritud ning millised lüngad vajavad veel täitmist?

See on hea küsimus. Võiks ju arvata, et 1990. aastatest on palju infot säilinud. Tegelikult on aga nii, et meie taastamise lugu on küll üsna hästi teada, aga talletatud on see pigem mälestuste, ajaleheartiklite ja fotode kaudu. Ühelt maalt saab jälgida ajama hakata ka erinevate protokollide abil, aga nt Naiskodukaitse Pärnumaa ringkonna taastamise koosoleku protokoll pole teadaolevalt säilinud. Ja kuigi meil on alles ja olemas toonased taastasutajad, ei ole nemadki päris kindlad, kas sel ajaloolisel 5. juunil 1993 üldse keegi midagi üles kirjutas. Samuti on meil arvukalt fotosid, aga nendega kaasas käivad lood on väga isikupõhised. Muretsen väga, et ühel hetkel me enam ei suuda meenutada, mis sündmused fotodel on, keda seal kujutatakse või kes on olnud foto autor. See on tööpõld, mida tuleb veel tublisti künda.

Ka Saarde piirkonnaga on põnev lugu. Ametlikult tähistame me Saarde jaoskonna taastamist 24. maist 2015 (maleva-poolne kinnitav käskkiri on pärit sama aasta 26. maist). Samas leidsin ma Rahvusarhiivis tuhnides ühe dokumenti aastast 1995, kus on kirjas: „KL Pärnumaa Saarde maleva NKK rühma asutamise koosolek. Protokoll nr 1. 16. det. 1995.” Samuti on 1997. aastast pärit dokument, milles tehakse ettepanek võtta mitu naist vastu nii Pärnu kui Saarde jaoskonda. Jällegi – mõlema jaoskonna ametlik, protokollitud taasisutamise aastaarv on hoopis hilisem: 2015. Olemas on ka nt „KL Pärnumaa maleva Tali rühma” koosoleku protokoll. Oma mälestuses maini-

vad naised korduvalt Tali rühma või jaoskonda, aga tänaseks on sealne tegevus soikunud ja jälg sellest tuleb uuesti otsida, dokumente dešifreerida ja nii „puslet” tasapisi kokku panna. Seega võib öelda, et mõisted ja terminid on taastamisest peale oluliselt muutunud ja teisenenud ning toona kasutati selliseid üksuste nimetusi nagu malev, rühm või jaoskond – mulle tundub – üsna vabalt ja n-ö voolavalt. Nii need „lüngad” teki-vadki ning nende täitmine ongi ajalootoimkonna tänane pikaajaline töö. Tuleb selgeks uurida, mis tegelikult peitub toonaste üksuste nimetuste taga, kes olid siis tegutsenud inimesed, milles nende tegevus seisnes ning kuidas on organisatsiooni struktuur ajas muutunud.

Milliseid raskusi tuli ületada naistel, kes hakkasid taasiseseisvunud Eestis Naiskodukaitset uuesti üles ehitama?

Loodetavasti saab iga huviline sellest kõigest peagi ise lugeda. See on pikk ja värvikas lugu, igal piirkonnal on siin omad nüansid pajatada. Naiskodukaitse uus identiteet tuli ju alles luua. Olen aru saanud, et maakonniti võisid tingimused olla väga erinevad. Kus toetati ja julgustati naisi, kus leidis ka vastuseisu ja umbusku. Eelarvamusi jagus nii Kaitseliidus sees kui ühiskonnas laiemalt. Palju sõltus toonastest maleva-pealikest, nemad mõjutasid seda, millises ulatuses naisi väljaõppele kaasama hakati ja millistes rollides naisi nähti. Suulistes mälestustes olen kuulnud mainitavat keerulisi majanduslikke olusid, varustuse puudulikkust, aga ka nt seda, et taastamise protsess tuli mõnel pool läbida mitu korda, kuna mitte igal juhul ei hakanud organiseerunud rakuke esimese korraga tööle.

Kuidas valmistute taastasutajate ja auliikmetega intervjuude tegemiseks?

Taaskord – ma tegelikult pole ju selles töös üksi. Mitmed intervjuud on juba varem läbi viidud ja seda teiste inimeste poolt. Osa auliikmetest on juba meie seast lahkunud, mõnede mälestusi oleme arvutisse kogunud, paari auliikmega tuleb vestlus alles läbi viia.

Ettevalmistumisel on oluline võtta aega, sest mälestuste meenutamine on kui rännak, mis võib eksida mitmele eri rajale. Vestlused toimuvad sageli mitu korda, sest ikka tuleb intervjuueeritaval hiljem veel midagi meelde. Usalduslik ja mugav õhkkond peab olema. Ja selleks, et midagi küsida, tuleb paratamatult juba midagi teada. Mis on ka minu meelest nii huvitav – mida rohkem saame teada, seda enam uusi küsimusi tekib.

Veel üks oluline aspekt on minu meelest n-ö järeltöö – pärast intervjuueerimist tuleb saadud materjal läbi sõeluda ning paratamatult teha mingi valik, milline info on antud kontekstis kõige tähtsam ja olulisem. Palju on n-ö „musta materjali”, kus alles tuleb terad sõkaldest eraldada.

Milline intervjuu, mälestus või elulugu on Teid kõige sügavamalt puudutanud?

Ma ise arvan, et selline intervjuu alles tuleb, ka on lugemata veel mõned ajaloo seisukohalt olulised raamatud, aga seni olen korduvalt võinud nautida nt meie ringkonna ühe taastasutaja Maret Kommeri mälestusi ja võin öelda, et tema värvikaid mälestusi võib kuulata tunde. Olen talle täitsa tõsimeeli öelnud, et kirjutagu raamat, sellest saaks bestseller.

Kas sama sündmust meenutatakse vahel erinevalt? Kuidas sellisel juhul võimalikult tõepärase tulemuseni jõuda?

Oi, küll! See on üsna üllatav, kui lühike, erinev ja valikuline võib olla inimeste mälu. Sellepärast ongi üliolulisel igasugused ametlikud dokumendid – protokollid, käskkirjad, väljavõtted. Oleme harjunud usaldama ajaleheartikleid või muid trükiseid, ent sealgi võib olla faktivigu. Seega tuleb tõdeda, et eks see ajalookirjutamine olegi üks tänamatu ja igikestev töö. Ikka tuleb ilmsiks mõni seni teadmata fakt või infokild ning jälle tuleb seniseid teadmisi korrigeerida. Mis minu jaoks aga muudabki valdkonna nii põnevaks.

Olete öelnud, et ka tänane päev on homme ajalugu. Mida peaksite praegusest Naiskodukaitse tegevusest tuleviku jaoks kindlasti talletama?

Minu pilgule tundub, et Naiskodukaitse kui organisatsioon on viimastel aastatel üsna tuntavalt muutunud – meie rõhuasetus toetatelt „pehmetelt” tegevustelt on liikunud palju tugevamalt ja väga konkreetselt riigikaitse ülesannete ja kriisivalmiduse väljaõppe suunas. Eks see ole aja märk, taustsüsteem sunnib meid selleks. Ukrainas toimuv näitab väga üheselt, et iga indiviid, soost ja vanusest sõltumata, tõmmatakse tahes-tahtmata maailmapoliitika mängudesse. Ja ka mittesõjaliste kriiside taustal oleme õppinud, et mida paremini me mistahes ootamatusteks valmis oleme, seda kindlamalt me end tunneme ja eluga edasi liikuda julgeme.

Kuidas kogutud intervjuusid, fotosid ja dokumente säilitatakse ning kas neist võiks tulevikus sündida raamat, näitus või digitaalne arhiiv?

Elame paratamatult digimaailmas. Suur osa infot on talletatud arvutites, kõvaketastel, n-ö „pilves”. Muidugi on ka esemelist arhiivi – dokumendid, esemed, paberfotod, trükised jne. Palju materjali on leitav nt Rahvusarhiivis.

Meie oma ringkonna ajalugu tutvustav teos on olnud meie ammune unistus. Hetkel on fookus üle-eestilise koguteose koostamisel. Kui see valmis saab, siis saame mahti pilgud jälle rohkem oma ringkonna poole pöörata. Plaane on mitmeid, üks lennukam kui teine, leiduks ainult keegi, kes need teostaks. Aeg on aina piiratum ressurss kõigi jaoks. Seni saame panustada sellega, et hoiame ja säilitame seda, mis meil juba on.

Olete osalenud ka evakutsiooni-rühma avalike suhete meeskonna töös. Mida on praktilised õppused Teile kriisideks valmisoleku kohta õpetanud?

Seda, et ootamatusi ei saa kunagi täielikult vältida, küll aga saab parandada enda teadlikkust ja valmisolekut. Kriisiplaan peab olema igal omavalitsusel, aga see võiks ju olla ka igal leibkonnal ja üksikindiviidilgi. Siis on lihtsam inimesel endal ja kergem on ka riigil. Sest kriisi korral jagub riigil või omavalitsusel niigi piisavalt ülesandeid ning mida paremini valmistunud on tavakodanik, seda rohkem ressursi jääb avaliku ruumi ja ühiskondlike funktsioonide tööhoidmise jaoks. „Toimepidevus” on see populaarne mõiste praegu, aga mulle tundub, et see on üsna hea ja täpne sõna-leid.

Kuidas saite teada Vabaduse Tammepärja aumärgi saamisest ja mida see tunnustus Teile tähendab?

Kui sain digiministeeriumilt vastavasistulise kirja, kahtlustasin tükki aega, et tegu on järjekordse petu-, õngitsus- või pilakirjaga. Kulus omajagu guugeldamist ja netis tuhnimist, enne kui usaldas inimesi kutset tõe pähe võtta. Siinkohal suur tänu Saarde jaoskonna esinaisele Maarja Jalastole, kes Margiti ja minu aumärgile esitas!

Kummalisel kombel tekitavad sellised tunnustused alati kõigepealt pigem pisut piinlikkust – mis nüüd mina? Meie ringkonnas on mitmeid teisi, kes on enamgi selle aumärgi väärilised. Tallinnasse sõites jõudsin järeldusele, et see märk on ühtlasi ka vastutus. Nüüd on veelgi enam minu moraalne kohus meie ringkonna ajaloopärandiga tegeleda, selle talletamiseks inimesi inspireerida ja konkreetseid tegevusi suunata.

„Minu kohus!”, nagu ütlevad Naiskodukaitse juhtsõna.

Mida tähendab Teile Eesti vabadus ning millise sõnumi soovite anda Saarde valla noortele?

Eesti riigi vabadus ja meie ajalugu üldse on minu arvates üks suur ime ja edulugu. Et mul on olnud õnn või saatus olla iseseisvuse taastamise aastal just niipalju vana, et juba taibata sündmuste ajaloolisust, siis olen ka noortele sellest rääkides muutunud veidi kirglikumaks. On ju suur vahe, kas jutustada ajast „enne minu aega” või jagada vahetult kogetud mälestusi.

Saarde noorkotkaid ja kodutütreid veidi kõrvalt näinuna julgen kinnitada, et usun Saarde valla tulevikku. Noortele ütlesin, et minge, käige ja avastage maailma. Jälgige, kuidas elatakse mujal maailmas, ning tulge siis kodukohta tagasi, et omandatud teadmiste abil omaenda riiki ja kogukonda paremaks muuta. Usun, et meie – eestlaste – identiteeditunne on niipalju tugev küll, et ka laias maailmas rändavate noorte hinges püsida ning et see tunne nad lõpuks ka kodutanumale tagasi toob. Ikka Eesti põlve uueks looma.

Saarde lood ja paigad

LÄHKMA-SAUNA-METSA KÜLASELTS

19. augustil võtsid Lähkma-Saunametsa külaseltsi liikmed ja sõbrad taas ette ühise koduloolise rännaku. Järjekorras juba neljandal õppepäeval „Saarde lood ja paigad“ sõitis kaasa 20 huvilist, et avastada oma kodukandi ajalugu, inimesi ja paiku.

Seekord viis teekond Lodja postijaama, Jäärja mõisa, Lanksaarde, Tali Seltsimaja ja Vahtera suurfarmi ning päeva lõpetasime Kilingi-Nõmme lähisel Globalstari maajaamas. Nii jõudsimme mõne tunni jooksul 19. sajandi postijaamast ja mõisaloost metsavendluse, maaelu ja tänapäevase satelliitsideni.

Esimese peatuse tegime **Lodja postijaamas**, mis on Eestis ainulaadne ja peaaegu terviklikult säilinud ajalooline postijaamaansambel. 18. sajandi lõpul rajatud hoonetekompleks oli omal ajal oluline peatuspaik Tallinn-Riia postimaanteel. Hiljem kujunes postijaamast kohaliku metsanduse oluline keskus ning tänaseks on ajaloolised hooned leidnud hoolivate omanike käe all uue elu. Postijaama ajaloo ja tänapäevast rääkis meile perenaine Margit Lääne, kes näitas

lahkelt ka ajaloolise hoonetekompleksi ruume.

Edasi viis tee **Jäärja mõisa**, Saarde kihelkonna ühe vanima ajaloolise keskuse juurde. Mõisaga on seotud palju olulisi lugusid, alates piirkonna varasemast kirikuelust kuni sõdade ja hilisemate muutusteni. Mõisaproua Sirje Link võttis meid vastu oma värvika ajaloo kodu ning näitas lahkesti mõisa hoonet. Perenaise elurõõm ja töökus kajastuvad igas lopsakas lilleamplis või veel viimast viimistlust ootavas lillepeenras.

Lanksaades tegime peatuseid Teise maailmasõja ohvrite mälestuskivide juures. Metsa-Tõrsepa talukohas asub, 1946. aasta langes, metsavendade ühis-haua esialgsele asukohale pühendatud tähistus. Kaks mälestuspaika kõnelevad meie kodukandist keerulisest ja valusast ajaloo. Märkasime, et mõlemat mälestuskohta hoitakse ja austatakse – nende ümbrus ning ligipääs olid kenasti korras ja hooldatud.

1904. aastal kohalike talumeeste ühisel jõul rajatud Tali seltsimaja on Tali kandi ajaloo oluline paik. Kristi Kiviste võttis talil meid soojalt vastu, tutvustas oma kodukanti ning oli meile valmis- tanud ka maitsvaid suupisteid.

Vahtra suurfarmi juures astusime juba tänapäeva. Farmiõuel tervitas meid Eesti skulptori Mati Karmini loodud poole-tonnine pronkslehm – sümbolne austusavaldus Eesti maaelu hoidjale.

Päeva viimase peatuse tegime **Globalstari maajaamas** Kilingi-Nõmme lähisel. Seal asuvad kuppelantennid, mille kaudu peetakse ühendust madalal orbiidil tiirlevate satelliitidega. Nii lõppes meie rännak kosmose- tehnoloogia ja tänapäevase side maailmas.

Kodulooliste õppepäevade mõte on avastada oma kodukanti ja märgata seda, mis on meile tegelikult üsna lähedal. Huvitavate paikade ja lugude leidmiseks ei pea alati kaugele sõitma – meie oma kodukandis on palju avastamisväärt. Eriti põnevaks muutuvad need paigad aga siis, kui nende lugusid räägivad kohalikud inimesed, kes neid tunnevad, mäletavad ja edasi kannavad.

Suur tänu kõigile, kes meie rännakule kaasa aitasid, meid võõrustasid ja oma teadmisi jagasid, ning muidugi kõigile 20 osalejale! Meie kodukandis on veel palju lugusid, inimesi ja paiku, mida avastada.

Projekti on rahastatud Kohaliku omaalgatuse programmist.

Surju 55+ inimesed said tänavu avastada Eestimaad ja nautida ühist koosolemist

LIIS JUUST

Surju Rahvamaja korraldas tänavu 55+ sihtrühma kuuluvatele inimestele kaks projekti, mille raames toimus kokku kolm väljasõitu – kaks ühepäevast ja üks kahepäevane reis. Nende ettevõtmiste eesmärk oli pakkuda vanemaealistele võimalusi kodusest keskkonnast välja tulla, suhelda, avastada uusi paiku, saada kultuurielamusi ning toetada aktiivset osalemist kogukonnas.

Kaks ühepäevast väljasõitu – Põhja-Eesti ja Vormsi

Esimese projekti „Avardavad väljasõidud Surju vanemaealistele 2026“ raames toimus kaks ühepäevast väljasõitu.

Mais võeti suund Põhja-Eestisse, kus külastati Wittensteini ajakeskust, Palmse mõisa, Sagadi mõisa ja metsamuuseumi ning teisi peatuspaiku. Reis pakkus võimalust tutvuda Eesti ajaloo ja kultuuripärandiga ning veeta sisukas päev koos teiste Surju piirkonna inimestega. Väljasõidul osales 41 sihtrühma liiget.

Augustis sõideti Vormsile, kus avanes võimalus tutvuda saare erilise ajaloo ja kultuuripärandiga. Päeva jooksul külastati erinevaid Vormsi külasid, Hullo kirikut ja kalmistut, Suuremõisa, Saxby tuletorni ja Vormsi talumuuseumi. Vormsi reis oli paljude jaoks eriti põnev seetõttu, et saarel polnud üle pooled reisil osalenutest varem käidud. Kokku osales väljasõidul 53 sihtrühma liiget.

Mõlemad ühepäevased väljasõidud said osalejatelt väga positiivse vastuvõtu. Inimesed olid rahul nii reisi sisu kui ka võimalusega veeta päev ühiselt, kohutada tuttavate ja uute inimestega ning kogeda midagi tavapärasest erinevat.

Kahepäevane kogemus- ja kultuurireis Ida-Virumaale

Teise projekti „Kogemus- ja kultuurireis vanemaealiste heaolu ja kaasatuse suurendamiseks“ raames toimus 17.–18. juunil kahepäevane reis Kirde-Eestisse.

Reisil osales 42 sihtrühma liiget. Kahe päeva jooksul oli kavas väga erinevaid tegevusi: külastati Viljandi Väärikate Kogu, Jõgeva Militaarmuuseumi ja Avinurme Puiduaita ning peatuti Narva-Jõesuu Medical Spas, kus oli pärast esimest reispäeva võimalus puhata ja spaad nautida.

Teisel päeval jätkus reis Narva linnuse giidituuri, Sillamäe linna ja muuseumi, Valaste joa ning Kohtla-Nõmme kaevandusmuuseumiga. Tagasi Surju jõuti hilisõhtul.

Kahepäevase reisi puhul oli oluline roll lisaks uute paikade avastamisele ka ühisel koosolemisel. Ühine bussisõit, vestlused, õhtune vaba aeg ja päeva jooksul kogetud elamused löid võimaluse inimestel omavahel veelgi rohkem suhelda ja lähedasemaks saada.

Rohkem kui lihtsalt väljasõidud Kõigi kolme väljasõidu tagasiside oli väga hea. Osalejad olid ettevõtmistega ülimalt rahul ning avaldasid korduvalt soovi, et sel-

liste väljasõitudega kindlasti jätkataks.

Need reisirühmad pakkusid 55+ inimestele võimalust olla aktiivne, suhelda, õppida ja kogeda midagi uut ka väljaspool oma tavapärasest kodukeskkonda. Ühised elamused tugevdavad kogukonnatunnet ning aitavad ennetada üksildust ja sotsiaalset eraldatust.

Surju Rahvamajal on hea

meel, et huvi selliste ettevõtmiste vastu on nii suur. Loodame väga, et saame viimasest ESF+ rahastusvoorst toetuse ning järgmisel aastal saab taas ette võtta ühe kahepäevase väljasõidu Surju piirkonna 55+ inimestele. Sest nagu tänavused reisirühmad hästi näitasid – meie inimestel on huvi, uudishimu ja reisilusti küllaga!

Projekt: Surju vanemaealiste sotsiaalsete kogukaimiste sari 2025-2026
Sihtrühm: Surju piirkonna 55+ vanuserühma kuuluvad inimesed

MAIT MALTIS

SURJU RAHVAMAJAS

EAKATE PÄEVA KONTSERT

PÜSTJALAKOMÖÖDIA: INDREK TAALMAA

07. OKT. 2026 KELL 14.00

Eelregistreerimine kuni 01. oktoober Surju kaupluses

Transpordi soovist palun teatada 05. oktoobriks telefonil 5331 4122 (Merike). Lisainfo telefonil 5343 4653 (Liis)

SURJU RAHVAMAJA

HOODAJA AVAPIIDU

LAUPÄEV 24 OKTOOBER 2026

UKSED KELL 19

LAVAL

RESPEKT DJ IVO USLOV

BAAR (sularahas)

Pilet 15 € Lapsed (7-18 .a) 7 € | Lisainfo ja laudade broneerimine telefonil 53434653

Pakume kohvi, muu võta lauale ise kaasa

KERAAMIKA ÕPIRING SURJU RAAMATUKOGUS

alustab 8. hooaega

NELJAPÄEVAL 8. oktoobril 2026 kell 10.30

* Õpituba toimub kord kuus, kuu esimesel neljapäeval.
* Juhendaja-õpetaja keraamika Ene Tapfer.
* Oodatud on kõik soovijad.

*Info: 56696839, Surju raamatukogu 4460825

Mis on psühholoogiline esmaabi? (Koolitaja Karin Luts)

Me ei pea oskama teise inimese muret ära võtta. Küll aga saame osata olla tema kõrval nii, et ta ei jääks oma murega üksi. Toetaja ei ole lahendaja – õpime tundma ka enda piire!

Kuidas olla toeks, kui teisel on raske?

Praktiline koolitus: Kuidas olla toeks, kui teisel on raske?
Psühholoogilise esmaabi andmise kunst
6. oktoobril 2026 kell 13.00–15.00
Pärnu Keskraamatukogu suures saalis (Akadeemia 3, Pärnu)
Koolitaja **Karin Luts**
Osalemine **PRII**

ANDRAS

HARIUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

Kaevandusmuuseum

Surju Raamatukogu

SPORT

Saarde Rannakuningas 2026

Sel aastal oli tiitlivõistlus ajastatud Saarde Kodukohvikute päevaga. Tiitlikaitsja Tõnis Hendrik Tallo valmistas kõõgis tellimusi ning hästi komplekteeritud meeskond võimaldas tal sekkuda ka tiitliheitlusse. 20. korda toimunud Saarde

Rannakuninga rändkarika võitis kaheteistkümne mehe konkurentsis ühtegi kohtumist kaotamata Cris Karlis Lepp Saaremaalt. Teist aastat järjest ei saanud naiste puudumise tõttu neile rändkarikat välja anda. Kohtume aasta pärast.

Kilingi-Nõmme spordihoone jõusaal saab värske ilme

Kilingi-Nõmme spordihoone jõusaalis on käimas värskendusküür, mille tulemusel on treeningvõimalused muutunud veelgi kaas-aegsemaks ja mugavamaks. Suvel hangiti Hispaaniast uus tõstepõrand koos kangide, ketaste riivide ja ketastega. Lisaks valmisid hanke korras valmistatud seitse uut jõusaalipinki, mis paigaldati jõusaali 3. septembril. Uus varustus on kasuta-

vatelt seni pärilunud ainult positiivset tagasisidet. Uued pingid ja tõstepõrand pakuvad treenijatele paremaid võimalusi jõutreeninguteks ning muudavad jõusaali kasutamise mugavamaks. Värskendused jõusaalis jätkuvad. Plaanis on välja vahetada ka mõned kardioseadmed, et pakkuda treenijatele veelgi paremaid võimalusi.

Uute seadmete paigaldus Kilingi-Nõmme jõusaalis.

Kilingi-Nõmme suur spordipidu

26. juulil toimunud Suurel Kilingi-Nõmme spordipeol selgitati Pärnumaa meistrid triatlonis, kiikingus, 3x3 korvpallis ja rammumehe võistluses. Toimusid liiklusohutuse, vehklemise, kalisteenika ja rühmatreeningute töötod. Kilingi-Nõmme bussijaama paigaldatud kahel laval lõpetasid spordipeo Pärnumaa noorebändid Agulipoisid, Lambivalgus ja Surju Kommunaal.

Mudilaste duatlonil esindasid Saarde valda Thor Tohv, Mirt Kaljur, Ramon ja Loreen Stols. Kõik lõpetajad said toetajate auhinna vastu võtta poodiumil.

Laste võistkondlikul duatlonil konkureerisid esikoha pärast kaks Pärnu võistkonda. Esikoha võitis Sütevaka esindus; Katrin Truu, Kerstin Kalsoja, Isabel Vallimäe. Individuaalsel laste duatlonil oli rajal juba kümme kohaliku võistlejat. Vanuseklassi esikohad saavutasid neist Miabel Tolk, Merilyn Luik ja Romet Kaljur.

Lühema triatlonidistantsi läbis kõige kiiremini Jaak Kanniste Pärnust. Meie valla parima mehena saavutas selle võistlusklassi kolmanda koha Rasmus Tamm. Mari-Liis Kaljur saavutas sama distantsi naissoost harrastajate klassis teise koha. Lühemal võistlusmaal selgusid ka Pärnumaa meistrid U16 vanuseklassis. Mõlemad meistritiitlid tulid Saarde valda. Neidude esikoha võitis Maria Kaljur ja noormeeste esikoha Andero Stig Saarpere. Teine medal täna sel päeval riputati PU16 vanuseklassis võidetud kolmanda koha eest kaela Romet Kaljurile.

Pikemal võistlusmaal jõudis finišisse 37 individuaalset võistlejat, neli naiskonda ja viis võistkonda. Pärnumaa meistriks meeste arvestuses tuli Toivo Tinast Pärnust. Teist aastat järjest saavutas Saarde parimana kolmanda koha Vahur Luik. Naistest tuli

Andrus Karotamm on M40+ Pärnumaa meister triatlonis.

Maria Kaljur on TU16 Pärnumaa meister triatlonis.

Pärnumaa meistriks Kärt Koospoeg Saarde vallast. U18 neidude Pärnumaa meistritiitli võitis Triinu Vaher, kes üldises pingereas saavutas teise koha tallinnanna Helena Maddisoni järel. U18 noormeeste ja 24. Kilingi-Nõmme triatloni üldesikoha viis Viimssisse Team Lu.Mi esindaja Johan Pajur. Pärnumaa MV arvestuses saavutas U18 arvestuses Remo Teearu rinnavõidu Marten Ollino vastu. Üldises pingereas olid noormehed vastavalt kolmas ja neljas. 40+ meeste arvestuse esikoha võitis Gundo Roosve Põhja-Sakala vallast. Pärnumaa meistri medal riputati kaela Andrus Karotammale Saarest. 40+ naiste parim ja ühtlasi ka Pärnumaa meister on Annely Ahtma.

RMK loosiauhinna Kilingi-Nõmme metsamaja ööpäevase kasutamise võitis Mari-Liis Kaljur Saarde vallast. Võistkondade vahel loositud Kõveri puhkekuse sauna ja majutuse võitis naiskondliku kolmanda koha saavutanud Kuldne kolmik; Iida Olviste, Seleri Sutt ja Laura-Liis Kaljur.

Samaaegselt triatloniga toimunud kiikingu võistlusel jagati medaleid neljas võistlusklassis. Kuni

39-aastaste meeste arvestuses võistlesid kaks Saarde vallas sirgunud meest. Allan Rist võitis 6,88 m tulemusega kolmanda ja maailmameister Sven Saarpere 7,08 m esimese koha. Kohalolijad nägid ka uue maailmarekordi katset. 7,48 m jäi Svenil siiski see kord veel ületamata.

Eesti Rahva rammusarja 6. etapil selgitati järjekordset Saarde Vägilast. Saarde valda esindas naistest Lii Zerel ja koguni viis kohaliku meest. Lii saavutas tugevas konkurentsis seitsme naise hulgast 3. koha ja Pärnumaa arvestuses 2. koha. Naiste esikoha koos Pärnumaa meistritiitliga võitis sarja liider Cäroly Paatsi. Uueks Saarde Vägilaseks meeste arvestuses tuli Villu Koger Raplamaalt, kes võitles sarja üldvõidu nimel Kilingi-Nõmmes teise koha võitnud Agur Truusaga. Tiitlikaitsja Gerhard Gustav Pikkor jäi parima pärnakana poodiumist vaid ühe punkti kaugusele. Pärnumaa MV teise koha võitis Tõnis Hendrik Tallo ja kolmanda Assar Tallo. Saarde valda esindasid veel Andreas Vahter ja Kristjan Luhasaar.

Kilingi-Nõmme peatänavale rajatud 3x3 korv-

palliväljakutel võisteldi kolmes vanuseklassis. Kuni 13. aastaste laste arvestuses pääsesid alagrupi võitjatenä finaali Varupingi Legendid Viljandist ja KK Sokud Tallinnast. Varupingi poistest koosnev sats sel korral KK Soku mängijatele võimalust ei andnud ja võitsid otsustava kohtumise 14:9. 2009 ja hiljem sündinud laste arvestuses võistles samuti kuus võistkonda. Kindel turniirivõit koos Pärnumaa meistritiitliga Kolm pörsakest ja hunt võistkonnale Paugupallide üle. Kolmanda koha saavutasid kohalikud noored Nõmme Hirm. Meeste finaalis kohtusid kaks Pärnumaa meeskonda – Underdogs ja NOTO. Äärmiselt tasavärgise kohtumise kallutasid lõpuks enda kasuks 21:19 nooremad (Underdogs). Ida-Virumaa meeskond Hito KK alistas kolmanda koha mängus Mõisaküla Poisid 11:7. Korvpallivõistluste peاسponsor Bal-lzy poolt loositud uued jalavarjud võitis Sebastian Saar Kolm Pörsakest ja hunt võistkonnast.

Võistluste tulemused, pildid ja videod on leitavad Sport Saardes kodulehel www.skssaarde.ee.

2026. aasta Saarde suvine discgolfihoogaeg on lõppemas

18. septembril selgusid kuues vanuseklassis 7. Saarde valla meistrid discgolfis. Kui **Lisette Juht**, **Margot Klettenberg**, **Marie Kielas** ja **Rico Kalde** olid meistritiitli juba enne viimast etapi kindlustanud, siis poisid nooremas vanuseklassis tuli tiitli nimel viimasel etapil pingutada Saarde valla esindajal **Villu Kaldel** ja Tõrva noormehel Gregor Mäel. Poisid pidid viimase etapi võitja selgitamiseks minema lausa ümberviseteeni. Kuna sellest sõltus Saarde valla meistritiitel, oli ainsa viske tähtsus eriti oluline. Otsustaval viskel õnnestus Villul saata ketas põia jagu Gregori omast korvile lähemale. See tõi talle lisaks etapivõidule Saarde valla meistritiitli.

Samuti selgus viimasel etapil paremus kohalike U18 poiste Karlis Orm Kanguri ja Hendrik Saare vahel. **Karlis Orm Kangur**ile piisas lõpuks meistritiitli kindlustamiseks viimase etapi teisest kohast, sest tema lähim konkurent jäi seekord selja taha. Kogu suvise sarja vältel mängiti vaid kaks **HOLARI POT-i**. Mõlemad suutis visata Karlis Orm Kangur – esimesel ja viimasel etapil. Palju õnne!

Kettaid veel varna riputada ei saa, sest 10. oktoobril toimuvad **Kilingi-Nõmme lahtised meistrivõistlused**, kus mängitakse 12 korviga rajal 13. korda võistluse rändkarikale, mille auhinnalaua katab jätkuvalt **COOP Kilingi-Nõmme**.

COOP Kilingi-Nõmme kattis terve hooaja discgolfi auhinnalaua

Meeste esikolmik – Mairo Mägi, Rico Kalde, Henrik Tali.

Naised Saarde valla MV – Kai-Triin Mägi, Marie Kielas, Reine Klettenberg.

PU18 esikolmik Saarde valla MV-I – Hendrik Saar, Karlis Orm Kangur, G. M. Sööt.

TU18 esikolmik – Maria Kaljur, Margot Klettenberg, Emma Lume.

PU13 Saarde valla MV esikolmik – Gregor Mägi, Villu Kalde, Romet Kaljur.

TU13 Sarja esikolmik.

Saarde Lõkumisaasta 2026

12

16. Kolme koolimaja jook

26. september kell 12.30

Algus ja lõpp Kilingi-Nõmme spordihoone juures

Eelregistreerimine →

Rahulolu küsimustik → info: www.sksaarde.ee

KILINGI-NÕMME lahtised MEISTRIVÕISTLUSED DISCGOLFIS

coop 2026

Kilingi-Nõmme AUHINDADELE

L: 10 oktoober kell 12.00

Kilingi-Nõmme 12 korviga discgolfi rajal.

Rahulolu küsimustik → info: www.sksaarde.ee

MALERING

KILINGI-NÕMME GÜMNAASIUMIS

Aeg: teisipäeviti
1.-4. klass: 13.30-14.15
5.-9. klass: 14.05-15.00

Koht:
Saarde valla Huvikeskuse (Pargi 6) I korrusel

Kontakt:
telefon: 5142625
email: tallinnamaleklubi@gmail.com

Treener: Hendrik Olde (meistertreener EKR 7)

Oodatud on kõik huvilised olenemata tasemest!
Esimene tund toimub juba 15. septembril!

17. OKTOBRIL KELL 18
KILINGI-NÕMME KLUBIS

SAARDE VALLA SÜNNIPÄEVAPIDU

SAARDE VALLA TUNNUSTUSTE ÜLEANDMINE
ESINEVAD SAARDE ISETEGEVUSLASED
SÜNNIPÄEVATORT

KATA LAUD ISE VÕI TELLI PEOTOIT TEL 55516758
(KOHVIK42)

BRONEERI TASUTA KOHAD KLUBI@SAARDE.EE VÕI
TEL 55695715 HILJEMALT 15.10

TANTSUKS ANSAMBEL KARAVAN

30.09.kell 12.00
Kilingi-Nõmme klubis
Eakate päeva kontsert vanusele 55+

Esinevad Reet Linna ja Tõnu Raadik

Saarde vallavalitsus õnnitleb eakaid juubelipaare

Tervitama tulevad lasteäed Krõll koolieelikud

Sissepääs tasuta

Sündmuse kontserdiosa toimub projekti "Liikumine, loovus ja elurõõm vanuses 55+" raames

Info: klubi@saarde.ee, tel 55695715

Kilingi-Nõmme Klubi huviringid
Kõik ringid ootavad liituma uusi liikmeid
info juhendajatelt või klubi tel 55695715

Teisipäev

15.00 Toolivõimlemine vanusele 55+, juhendaja Kaia Muhuste
18.00 Seltskonnatants.
Juhendaja Erki Melts
18.00 Mälumäng kord kuus.
19.00 Naisrahvatantsurühm Kilingi,
Juhendaja Eve Sinijärv, tel 552 47 67

Neljapäev

15.00 Eatute võimlemine spordihooones. Juhendaja Margit Schmidt, tel 56564295
18.30 Naiskoor Kanarbik.
Juhendaja Katrin Läll, tel 56456769

Kolmapäev

19.00 Segarahvatantsurühm Ilvesed. Juhendaja Eve Sinijärv, tel 552 47 67

Pühapäev

Üks kord kuus Eakate klubi. Korraldaja Önnela Teearu

Kilingi-Nõmme klubis

Toolivõimlemine

Vanusele 55+

Teisipäeviti kell 15.00

Esimene kohtumine teisipäeval, 6.oktoobril kell 15.
Ette registreeruda pole tarvis. Selga mugav riietus.

Juhendaja Kaia Muhuste

TASUTA

Info klubist: klubi@saarde.ee, tel 55695715

Toolivõimlemise tunnid toimuvad projekti "Liikumine, loovus ja elurõõm vanuses 55+" raames.

Kilingi-Nõmme klubis
Pühapäeval, 1.novembril kell 19

Hingedepäeva kontsert

Esineb Liisi Koikson.

klahvpillidel Raun Juurikas

Tund enne kontserti avatud kohvik.

Pääsmed klubis ja fienta.com septembris 15., oktoobris 20., 1.novembril 25.-info klubi@saarde.ee, tel 55695715

Autorid:
Alexandre de La Patellière
Matthieu Delaporte
Lavastaja Jaanus Nuutre

NIMI

TEATER NUUTRUM

22.10.2026 KELL 19.00
KILINGI-NÕMME KLUBI

Kilingi-Nõmme Klubis
11.oktoobril kell 11
15.novembril kell 11

Tikkimise õpitoad

vanusele 55+

juhendaja Lembe Maria Sihvre

Tikime lilli, lindusid ja muud ilusat. Kohapeal olemas pisesemete toorikud, kuid võid kaasa võtta oma eseme, mida kohapeal kavandada ja tikkida.

Osavõtt tasuta, materjalid kohapeal olemas.

Registreerumine klubi@saarde.ee, tel 55695715

Õpitoad toimuvad projekti "Liikumine, loovus ja elurõõm vanuses 55+" raames

VALEDE VÕRGUS
ehk VINO VERITAS
Komöödia kahe vastuses

Autor: David MacGregor
Tõlkija: Heiti Pakk
Lavastajad: Heiti ja Rein Pakk

OTT SEPP
KAIA SKOBLOV
INDREK TAALMAA
MARIKA BARABANŠTIKOVA

Mis juhtub, kui inimesed hakkavad võlumeini mõjul ainult tõtt rääkima?

KOMÖÖDIATEATER

KILINGI-NÕMME KLUBIS
Kolmapäeval, 25. novembril kell 19.00
Pilet 28 €, õpilane, pensionär 26 €.
Piletid müügil Kilingi-Nõmme klubis, Piletilevis, Piletimaailmas.

FILMI „KALEV“ REŽISSÖÖRILT

SEATAPP

KINODES 25. SEPTEMBRIST

OVE MUSTINGU MUST KOMÖÖDIA

Kilingi-Nõmme klubis
Neljäpäeval, 1. oktoobril kell 19.00
Pilet 6 €, õpilane, pensionär 5 €. Filmi pikkus 1h 50min.
Alla 12. a. mittesooitav!

Ostu- promenaad

9.-11. oktoober

Tutvu pakkumistega
alates 5. oktoobrist

KAUBAMAJAKAS

Kilingi-Nõmme klubis
8.10 kell 19

Vestlusõhtu kunstnik Ave Nahkuriga

Ave näitus "Minu
mehed" klubis avatud
kuni 17.10.

Sissepääs tasuta. Broneeri koht
klubi@saarde.ee
Klubis müügil Ave väikesed
maalid.
Info: klubi@saarde.ee, tel
55695715

Kilingi-Nõmme klubis
2.09.-18.10.2026

"Minu mehed" Ave Nahkuri maalide näitus-müük Vestlusõhtu kunstnik Ave Nahkuriga 8.oktoobril kell 19

Sissepääs näitusele ja vestlusõhtule tasuta.
Klubis müügil Ave väikesed maalid.
Info: klubi@saarde.ee, tel 55695715

Õnnitleme!

September

FRIEDRICH TILK	98
HELJO PULK	98
VILMA ISAITŠENKO	97
EHA-ILIANA UIBU	92
HELMİ KALDE	91
EHA VÄGINEN	90
LINDA KAHEST	88
EHA PETERS	88
MIHKEL LINK	87
REIN VIIMNE	87
HEINO TALTS	87
JAAN PIIRMETS	86
ARVO LÄTTE	86
PILLE HEIDE	86
EHA PALMEOS	85
MAIMU PIKKUR	85
ARNE KUUSK	84
VELLO KASK	84
LAINÉ LOHK	84
LINDA LEBEDEVA	84
MAIA TOMSON	83
MARE PÄRNA	82
HELLE UUSTAMM	81
JÜRI ISAND	80
MAIMU SAKS	80
ASTA PULK	80
ENE ATTIM	75
SULEV MIILITS	70
KALEV SEPP	70
LAINÉ PETERSON	70
MAIE PAHK	70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes,
peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee,
info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt
eelneva kuu 15. kuupäevaks.

KORSTNAPÜHKIJA KALEV. Helista 552 2759.

Keha ja meele tasakaal

Shindost inspireeritud liikumine ja kohalolu

Aeglane ja teadlik joogapraktika,
mis toetab keha loomulikku rütmi
ja sügavat enesetunnetust.

6., 13., 20. ja 27. okt.
kl. 19.00
Lõhka külamajas

Tasuta. Üritus viiakse ellu projekti "Tervise eest hoolitsev kogukond" tegevuste raames.

Uued vallakodanikud

Asti Tatolderi ja Henry Soasepa perre sündis
20. augustil poeg **KENNERTH SOASEPP**

Merit lire ja Jaan Kõivomäe perre sündis
27. augustil poeg **JAAN KÕIVOMÄGI**

Gerly ja Riivo Halopi perre sündis
14. septembril tütar **GRETHE HALOP**

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

7. oktoober alates 10.00
KILINGI-NÕMME KLUBIS
Etteregistreerimine (kell 9-16)
telefonil 5323 2454

- * kuivasilmatest
- * silmarõhu mõõtmine
- * optilised päikeseprillid

Kontroll 25 €, prillistjale TASUTA!

Ehitiste seadustamine, kasutus- ja ehitusloa ja muud
teenused. Kirjutage või helistage – **coreteloy@gmail.com**,
5814 2386

- Eterniit, plekkprofiil katusetööd
 - Puitfassaadide soojustamine ja viimistlus
 - Kortermaja trepikodade renoveerimine
- www.miltongrupp.ee 5352 9476**

Mariette Aavik
Tel 506 6995
mariette@tonisson.ee

SINU MAAKLER KODUVALLAS

- Tasuta konsultatsioon
- Kinnisvara hindamine
- Kinnisvara müük

Helista juba täna!

www.tonisson.ee Rõõli tn 47 Pärnu

Mälestame lahkunuid

VELLI ISAND

26.03.1939 – 16.08.2026

EGON TAMMIST

06.04.1962 – 27.08.2026

JAAK TAMM

03.05.1953 – 27.08.2026

MARET OKS

08.11.1942 – 17.09.2026